

PUSULA

BTAYTD Aylık Dijital Dergisi

İmam Hasan Efendi Konağı/ Kireççiler Köyü

- 8 Mart Dünya Kadınlar Günü
- Azınlık Eğitiminin Dünü – Bugünü
- Dilimiz
 - Etkili ve doğru bir iletişimin ilk gereği, kurallarına uygun olarak kullanılan bir dildir.

Dijital Dergi Adı: BTAYTD PUSULA

İÇİNDEKİLER

Hazırlayanlar:

Gülsüm HÜSEYİN
Sevkan TAHSİNOĞLU
Enise MOLLA AHMET
Pelin KOCA MOLLA
Seher AHMET
Hatice KADRİ
Yıldız CAFER

İletişim:

Egnatias 75, 69100 Komotini

Tel/Fax: +302531029705

e-mail: info@btaytd.com

Başlarken/Giriş 2

Kültür-Sanat/
Dilimiz 3

Eğitim/
Azınlık Eğitiminin Dünü
Bugünü 5

Soralım Öğrenelim/
Kireççiler Köyü 8

Kültür-Sanat/
Merhamet Nedir 11

Gelenek ve Göreneklerimiz/
İskeçe Göynüklü Mahya
ve Türbesi 13

Güncel Konular/
8 Mart Kadınlar Günü
ve Dünyada Kadının Yeri 17

BAŞLARKEN/GİRİŞ

Son yirmi yılda teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler insanların günlük yaşamını oldukça etkiledi. Bilgisayar penetrasyonunun artmasıyla birlikte dünya daha dijital bir hal aldı.

Batı Trakya Müslüman Türk topluluğu bu gelişmeler karşısında etkisiz kalmadı. Toplumumuz kronikleşmiş sorunlarına rağmen gerek Yunanistan gerekse anavatanımız Türkiye’de seçkin üniversitelerden mezun olup insanımıza hizmet etmektedir. 1980’li yıllarda tüzük gereğince 20 kişiyi ancak tamamlayabilen yüksek tahsilliler şu an 1300’leri aşmış durumdadır.

Değerli üyelerimize, sosyal medya, elektronik posta, Youtube, web sitemiz aracılığıyla ulaşabiliyoruz. Toplumumuzun beklentisi doğrultusunda Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği yönetim kurulu kararıyla derneğimizin tarih kitabında parlak bir dijital sayfa açmayı hedefliyoruz.

Batı Trakya Türklerinin zengin kültürünü, tarihini, örf ve adetlerini, günlük sosyal hayatını, sorunlarımızın çözümlerini içeren düşüncelerimizi dijital ortama aktarmaya çalışacağız. Amacımız, gelecekteki nesillere nicelikle birlikte mücadelemiz konusunda niteliği de benimsetmektir. Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı her zaman bilinçli bir şekilde zor anlarda sesini duyurduğu gibi, dijital sesimizin de pusulasız kalmayacağına inanıyoruz.

Dernek çatısı altında birlikte barındığımız öncelikle Asbaşkanımız İlhan MEMET ve diğer yönetim kurulu arkadaşlarıma, dergimizin oluşturulmasında emeği geçen tüm gönüllülerimize teşekkür ederim.

BTAYTD BAŞKANI

Dr. Hüseyin BALTACI

KÜLTÜR SANAT DİLİMİZ

Pelin KOCA MOLLA

Bahsi edilen dil ise eğer, dilin tanımını yapmadan olmaz, öyle değil mi? Türk Dil Kurumu'na baktığımızda karşımıza farklı anlamlarla yaklaşık bir sayfalık bir liste çıkıyor. Ben bunların içinden konumuzla alakalı olduğunu düşündüğüm “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma” anlamını seçmeyi uygun gördüm ya da kısaca şöyle de diyebiliriz. Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan en kısa ve etkili yoldur. İnsanın kendini en etkili bir şekilde ifade edebilmesi ve karşısındakini anlayabilmesi en kolay dil ile gerçekleşir. Dilin bu özelliği insanlara verilmiş doğal bir yetenektir. Aslında bu bağlamda dilin insan yaşamı ve iletişimi için ne kadar önemli olduğunu görüyoruz.

İnsan, yapısı itibarı ile sosyal bir varlıktır. Kendini ifade etmeye, diğer insanları anlamaya ihtiyacı vardır. Bir insan, arkadaş edinme, aile kurma gibi en temel amaçları gerçekleştirebilmek için iletişime gereksinim duyar. Çünkü insanoğlu; acı, sevinç, öfke, mutluluk gibi duygularını paylaşamadığı sürece yaşayamaz. Yaşamasının bir anlamı kalmaz. Kısacası kişinin sosyal varlığının gelişmesi,

iletişimine, dolayısıyla da kullandığı dile bağlıdır. Daha doğrusu dilini ne şekilde, kullandığına bağlıdır da diyebiliriz.

Sözlerin hem zihinlerde hem de gönüllerde yer bulması hiç kolay değildir. Kimi zaman karşımızdakini dinlemekten büyük zevk alır, kimi zaman da dinlemediğimiz anlaşılıp da muhattap olduğumuz kişiye ayıp olmaması için sadece yüzüne bakar, başımızı aşağı yukarı sallar onaylarız. Tek sözcükle özetleyecek olursak “sıkılırız”. Olamaz mı? Neden olmasın? Konuşmak hepimizin sahip olduğu bir yetenek olsa bile sözlerin, tüm dinleyenlerde karşılık bulması başlı başına bir sanattır. Ağzı olan konuşuyor deyiminin aslında tam da yeri burası. Burada anlatılmak istenen konuşma yetisi değildir, söylemek istediklerimizin karşımızdaki kişide nasıl bir etki yarattığıdır. Dolayısıyla dili doğru ve etkili kullanmak çok önemlidir.

Etkili ve doğru bir iletişimin ilk gereği, kurallarına uygun olarak kullanılan bir dildir. Dili doğru kullanmanın ilk şartı ise dile hâkim olabilmektir. Dili, bizi başkalarına, başkalarını ve başka nesnelere bize yansıtan bir ayna olarak düşünecek olursak onu doğru kullanmak, doğru anlamak için bu aynayı mükemmelleştirmek gerektiği bir gerçektir. Peki, dilimizi doğru kullanmak için neler yapmamız gerekir sorusuna gelecek olursak. Cevabı aslında çok basit.

Konuştığımız dile hakim olmaktır. Peki “Dile nasıl hakim olunur?” diye sorarsanız cevabı yine basit olmaktan ziyade biraz meşakkatlidir.

Dil öğrenimi, ana dilimiz bile olsa dünyanın en zor bilgi alanlarından birisidir. Çünkü öğrenilecek unsurlar sonsuzdur. Kendi dilimize dönecek olursak Türkçe, diğer dillere göre büyük bir kurallılık sergilediğinden göreceli olarak bize büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Türkçe çok renkli bir dildir; yabancı uzmanlar, Türkçenin bu özelliğini sık sık vurgularlar. Türkçeye bu özelliğini veren deyimler ve atasözleridir. Örneğin “etekleri zil çalmak, yumurta kapıya dayanmak” gibi deyimler “üzüm üzüme baka baka kararır, ayağını yorganına göre uzat” gibi atasözleri gerçekten gözlerimizin önüne canlı tablolar serer. Türkçenin inceliklerini öğrenmek ve onu doğru kullanmak isteyenlerin Türkçe deyimleri, atasözlerini, türküleri, manileri, bilmeceleleri incelemesi gerekir. Türkçenin henüz dil bilgisi kitaplarına geçmemiş bütün güzelliklerini, bütün kurallarını, onlarda bulabilirsiniz. Binlerce yıllık insan zekâsı, sözcüklerde, deyimlerde, ifade kalıplarında gizlidir.

Atasözleri, deyimler, kalıp ifadeler bakımından zengin olan dilimizin son zamanlarda ne denli yozlaştığı da acı bir gerçektir. Günümüzde en çok iç içe olduğumuz alan, internet ve daha da özelinde sosyal medya ve diğer haberleşme uygulamalarıdır. Milyonlarca insan bu ortamlarda paylaşımlarda bulunuyor, yazıyor, çiziyor ve kendince sosyalleşiyor. Bu ortamda kullanılan kısaltmalar, simgeler, yabancı kelimeler, yabancı kelimelerle Türkçe kelimelerin birleşiminden oluşan ifadeler ve kavramlar ne yazık ki bir milletin varlık sebebi olan

dili olumsuz etkileyebiliyor. Yapılan bu hatalar dilimizin işleyiş özellikleri olan geçerli kurallarını, bir tarafa atıp, dilimizi, gelişigüzel kullanarak, yapı ve işleyişindeki kuralları işlemez hale getirip, dilin işleyiş özelliklerini kaybetmesine veya bozulmasına neden oluyor. Dilin aslında sadece bir iletişim aracı olarak değil de, kültürün ve milli kimliğin bir sembolü olarak da görülmesi gerekir. Bir dilin zarar görmesi o kültürün ve milli kimliğin de zarar görmesi anlamına gelir. Kısacası sadece insanın değil, toplumların da var olması ve varlığını devam ettirebilmesi yine dile bağlıdır. Dil, bir ülkenin birliğinin ve bağımsızlığının en önemli simgesidir. Kimliği bozulursa o ülke sömürge olur. Dil zarar gördüğünde millet hafızası da zarar görür.

Ünlü filozof Konfüçyüs’ün bir tespiti ile bitirmek istiyorum. Konfüçyüs’e sormuşlar; “Eğer bir ülkede yönetici olsaydınız ilk olarak ne yapmak isterdiniz?” Konfüçyüs : “Şüphesiz önce dili düzeltirdim.” demiş. “İşe önce dili düzeltmekle başladım. Neden mi? Dil bozulursa kelimeler düşünceleri anlatamaz. Düşünceler iyi anlatılmazsa, yapılması gereken işler yapılmaz. Görevler gereği gibi yapılmazsa, töre ve düzen bozulur. Töre ve düzen bozulursa, adalet yoldan sapar. Adalet yoldan çıkarsa, şaşkınlık içine düşen halk ne yapacağını, işin nereye varacağını bilemez. Bunun içindir ki hiçbir şey dil kadar önemli değildir.”

Ancak şu da bir gerçek ki; Dil yönetici eliyle düzeltilmez, tek bir kişi dili değiştiremez. Yöneticiler yol göstericidir. Dili düzelterek olan da, geliştirecek olan da, bozacak olan da millet olarak yine bizleriz. İpler bizim elimizdeyse ne duruyoruz o zaman?

EĞİTİM

AZINLIK EĞİTİMİNİN DÜNÜ - BUGÜNÜ

Aydın AHMET – BTTÖB Başkanı

Enise MOLLA AHMET

Aydın AHMET – BTTÖB Başkanı

Batı Trakya Türk Azınlığının eğitimdeki özerk yapısını, bizleri Yunanistan'a **resmi azınlık statüsünde** bırakan 1923 Lozan Antlaşması belirler. İlgili antlaşmanın 40. Maddesi azınlığa her türlü okullar ve buna benzer öğretim ve eğitim kuruları kurma, bu kurumları hem yönetme hem de denetleme ve buralarda kendi dilini serbestçe kullanma hakkını vermektedir. Bu uluslararası antlaşmayı anavatanımız Türkiye ile vatanımız Yunanistan arasında yapılan 1951 Kültür Antlaşması, 1968 Kültür Protokolü ve 2000 Kültürel İşbirliği Antlaşması destekler. Ancak eğitimdeki özerk statü azınlığın fikri alınmadan ülkemiz Yunanistan'ın tek taraflı uluslararası bir antlaşma olan Lozan Antlaşması'na aykırı çıkardığı kararname,

genelge ve yasalarla bozulmuştur. Azınlık ilkokullarının işleyişini, kuruluşunu, idari yapılarını ve öğretmenlerin atanmasını düzenleyen ve azınlık okullarını resmi olarak "Türk Okulları" olarak niteleyen ilk hukuki metin 3065/1954 sayılı "Batı Trakya'daki Temel Eğitim Alanındaki Türk Okullarının Kuruluşu, İşleyişi Hakkında ve Bunların Denetlenmesi ile Batı Trakya'daki Türk Okulları Müfettişlerine Dair" kanun hükmündeki kararnamedir. Okullarımızı Türk Okulu olarak niteleyen bu ilk hukuk metni aynı zamanda bu tanımlamayı kullanan son metin olmuştur.

Daha sonra özellikle Albaylar Cuntası döneminde, 1972 yılında çıkarılan bir sonraki kapsamlı düzenleme, Batı Trakya'daki Azınlığın Eğitimi ile ilgili 3065/1954 sayılı kararnamenin kimi maddelerini yeniden düzenleyen ve değiştiren 1109/1972 sayılı kanun hükmündeki kararnamedir. Yeni yasa "Türk Okulları" adını resmen bırakarak, "Azınlık Okulu" tanımlamasını benimsemiştir. Eski yasada Türkçe öğretmenleri okul encümenlerinin önerisi üzerine Azınlık Okulları Müfettişinin onayından geçtikten sonra Trakya Genel Valisi tarafından atanırken, yeni yasa atama sürecini Müfettişin önerisi ile başlatmıştır. Batı Trakya'daki Türk Azınlık okullarının özerk niteliğini zedeleyen ve bu okulların kontrolünü neredeyse Devletin

tam güdümüne sokan, diğer bir kapsamlı düzenleme, 1976 yılında gerçekleştirilen genel eğitim reformunun ardından 1977 yılında çıkarılmıştır. Ve azınlık okullarının bugünkü statüsünü belirleyen 694/1977 sayılı “Batı Trakya'daki Müslüman Azınlığın Azınlık Okullarına Dair” yasadır. Encümen yetkilerini azaltan bu yasa ile aynı tarihte çıkartılan 695/1977 sayılı “Azınlık Okulları ile Selanik Özel Pedagoji Akademisi Öğretim ve Denetim Kadrosu ile İlgili Konulara Dair” yasa oldukça önemlidir. Çünkü 695/1977 sayılı yasanın 3. maddesinin 7. Fıkrasında, öğretmen atamalarında Selanik Özel Pedagoji Akademisi Mezunlarının tercih edileceği özellikle belirtilmiş ve ilkokullar için Türkiye mezunu tüm öğretmenlerin önü kapatılmıştır.

Okullarımızın üzerindeki yetkilerimizin her geçen gün biraz daha azaltılması, eğitimimiz üzerindeki özerkliğimizin bitirilmeye çalışılması, kısacası uluslararası bir antlaşmadan doğan haklarımızın elimizden zorla alınması canımızı acıtıyor. Azınlık okullarının idaresini yürütecek olan Encümen Heyetlerinin yetkileri yukarıda belirttiğim yasalarla maalesef çok ama çok azaltılmıştır. Ancak yetkileri azaltılmış olmasına rağmen Encümen Heyeti seçimleri günümüzde yine sulandırılmaya, 2002’de iade edilen encümen seçme hakkı, pandemi süreci bahane edilerek sanki elimizden tekrardan alınmaya çalışılıyor. İlan edilmiş bir seçimin 6. kez aklımızla dalga geçer gibi ertelenmesi gayri ciddi bir yaklaşımdır. Adaylık başvurularında sıkıntı yaşanacağını bile bile seçim ilan etmek samimiyetten, iyi niyetten uzak ve içinde kasıt barındıran bir yaklaşımdır. Seçimi iptal etmek yerine, 5 Encümen adayı gösteremeyen okullarda, yasal olarak

seçim yapılamadığından, bu okullara apar topar Encümen atamalarının yangından mal kaçıran gibi yapılması, kasıtlı yaklaşımın bariz bir göstergesidir. Mevcut Encümen Heyetlerinin görev sürelerini bir yıl daha uzatmak var iken, pandemi sürecinin ortasında seçim ilan etmek ve bunu altı kez ertelemek azınlığa verilen değer ölçüsüdür.

Gümülcine İdadiye Azınlık İlkokulu (Rodop İli)

Azınlık eğitiminin gündemine Anaokulu eğitimi diye bir kavram 2012 yılına kadar hiç girmemiştir. **3518/2006** sayı ve tarihli yasa ile zorunlu hale getirilen anaokulu eğitimi, **Azınlık için 2011-2012 eğitim yılından** itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Mecburi eğitime dâhil edilen anaokulu için Azınlık çift dilli Türkçe-Yunanca eğitim verecek ve azınlık eğitimine dâhil edilecek azınlık anaokulları açılması için devletimizden talepte bulunmuştur. Fakat Yunanistan yönetimleri bu isteklere bugüne kadar hep kulak tıkamıştır. İki yıllık anaokulu eğitiminden sonra çift dilde ilkokul eğitimi alacak bir öğrenciye tek dilde anaokulda hazırlık yaptırmak, hüsnüniyetten uzak bir anlayıştır...

Şahin Azınlık İlkokulu (İskeçe İli)

Ne yazık ki son yıllarda az yetkilerle de olsa Encümen seçerek sahip çıkmaya çalıştığımız okullarımız, maalesef çocuk azlığı bahane edilerek bir bir kapatılmaktadır. **1926 yılında dönemin Trakya Genel Valisinin hazırladığı rapordan**, Batı Trakya'da 307 azınlık ilkokulunun bulunduğunu, bunlardan 48 tanesinin kapalı olduğunu ve bu okullarda 305 Türkçe öğretmenin görev yapmasına karşın Yunanca öğretmenin bulunmadığını öğreniyoruz. Yine Batı Trakya'da 1994-95 öğretim yılında ilkokullara ilişkin Yunanistan Eğitim Bakanlığına ait istatistiklere göre İskeçe ilinde 76, Rodop ilinde 134 ve Meriç (Evros) ilinde 21 olmak üzere toplam 231 Azınlık ilkokulu bulunmaktadır. (Vakalios, 1997 s.41). Bugün ise Batı Trakya'da toplam Azınlık İlkokullarının sayısı 115'tir. Azınlık ilkokullarının 64 tanesi Rodop ilinde, 42 tanesi İskeçe ilinde, 9 tanesi ise Meriç (Evros) ilinde bulunmaktadır. Son 25 yılda Azınlık ilkokullarının yarısı, statüsüne bakılmaksızın çocuk azlığı bahanesi ile kapatılmıştır. Azınlık okullarının kapatılmasına dur demek adına bilinçli hareket etmek mecburiyetindeyiz. Okullardaki eğitim kalitesini bahane ederek, çocuklarını azınlık okullarına göndermeyen veliler, çevrelerindeki gördükleri tüm tahsilli yetişmiş insanların azınlık okullarından mezun olduklarını

unutmamalıdır. Ki bizler azınlık okullarına gittiğimiz yıllarda teknoloji bu kadar gelişmiş ve çeşitli eğitim imkanları bu kadar yaygın değildi. Buna rağmen azınlık okulları bizlere inanılmaz bir bilinç kattı ve azınlığa duyulan aidiyet gelişti. Çocuğumuzun öğretim eksikliğinin her daim telafisi mümkün olmakla beraber kaybolan benliğini geri kazanmanın yolu çok meşakkatlidir. Birincil amacımız tarihimize, kültürümüze, milli ve manevi değerlerimize bağlı nesiller yetiştirmek olduğunu, bunun da ancak azınlık okullarıyla mümkün olacağını altını bir kez daha çizmek istiyorum. Bu hususta iyi düşünmek ve doğru kararlar vermek durumundayız. Çünkü bu vereceğimiz kararın çocuğumuzun tüm yaşamını etkileyeceğini hesap etmeliyiz...

Demirören Azınlık İlkokulu (Meriç İli)

Böyle kısa bir yazıda gün be gün büyük yaralar almış, hak mahrumiyetine uğramış azınlık eğitiminin dününü ve bugününü her yönü ile anlatmak maalesef pek mümkün değil. Lâkin kısa ve özet olarak azınlık eğitimine tarihsel bakmaya çalıştım. Kalın sağlıklı...

SORALIM ÖĞRENELİM

BATI TRAKYA'DA HARF DEVRİMİNİ İLK UYGULAYAN KÖY- KİREÇÇİLER KÖYÜ

Sevkan TAHSİNOĞLU

Rodop dağlarının eteklerinden, ovaya doğru bakan Kızılca Mursallı, Celepli, Fıçılı köyleri daha göç vermeden (ki bu köylerden Fıçılı'da 8-10 Türk hanesi mevcut. Ancak diğerleri tamamen boşalmış durumdadır) kasabaya gidip gelen bölge sakinlerinin uğrak yeridir. Yine özellikle ova köylerinden cumartesi günleri, İskeçe pazarına gidenlerin, bir gece öncesi veya pazar dönüşü geceleyin, akraba eş dost evlerinde konakladığı, ağırlandıkları bir köy Kireççiler köyü.

Adını köydeki kireç ve taş ocaklarından almış. Tabii şimdilerde ne kireç ne taş ocakları çalıştırılmıyor. Taştan evleri, konakları, tütün saçakları, tütün kurutmak için kuyuları ile bir zamanlar tütüncülükle geçimini sağlayan ve bu sayede zenginlik içinde yaşayan bir köy...

Kireççiler bir okka tütünün bir reşat altın ettiği dönemlerde tütün üretimi sayesinde çok zenginleşmiş. Zaten köyün yunanca ismi Hrisa (Altın köy) anlamına geliyor. Buranın tütünü o kadar meşhurmuş ki, Abdulhamid'e tütün buradan gönderiliyormuş. Bugün bile hala dimdik ayakta duran taş ev ve konaklar bu sayede yapılmış. Ayrıca İskeçe SEKAP sigara fabrikası "Kireççiler" adı altında sigara çıkarmış.

SEKAP sigara fabrikasının Kireççiler adıyla ürettiği sigara örneği.

Ancak 2. Dünya Savaşı sonrası o güzel günler sona ermiş. Savaş sonrası köyün yerlilerinin bir çoğu Türkiye'ye göç etmiş. Özellikle de köyün gençleri. İkinci büyük göç dalgası ise Türkiye'nin çıkardığı Serbest Göçmen Vizesi ile yaşanmış. 1954-1960 yılları arasında köyün neredeyse tamamı bütün mallarını satıp Türkiye'ye göç etmiş. Neyse ki köye yine soydaşlarımız yerleşip köyün demografik yapısının değişmesine izin vermemişler.

İkinci Dünya Savaşı Sonrası

Kireççiler Türk İlkokulu 1950

Kireççiler köyü kısa sürede gezilebilecek bir yer. Köyde ilk dikkat çeken yapılardan biri kırmızı minareli cami. Bu renkte caminin başka yerlerde pek eşine

rastlandığı söylenemez. Caminin minaresi diğer camilere göre biraz kalın gibi bunun nedeni ise inşa aşamasında iki şerefeli yapılması öngörülmüş. Balkan Savaşları başlayınca iki şerefeden vazgeçilip inşası tek şerefeli olarak bitirilmiş.

Kireççiler Köyü minareden çekilmiş bir fotoğraf (1980)

Kireççiler'de Batı Trakya'nın Akın Gazetesinin kurucusu Asım Haliloğlu büyük dedesinden kalan Hacı Süleyman Efendi Konağı'nda yaşamıştır. Kendisi aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okurken Abdi İpekçi'yle de okul arkadaşıdır. Yine köyün konaklarından bir tanesi İmam Hasan Efendi'nin evi. İstanbul'da Fatih Medresesini bitiren Hasan Efendi köyüne döner. Kendisi İstanbul yıllarında Mehmet Akif Ersoy ile arkadaş olmuş. Bu vesile ile Mehmet Akif Ersoy Kireççiler köyünü ziyaret etmiş, İmam Hasan Efendi'nin konağında ağırlanmıştır.

İmam Hasan Efendi Konağı

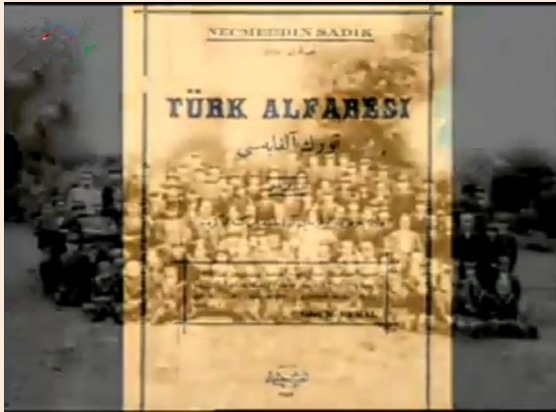
Abdurrahim Efendi konağı da Kireççiler köyü için önem arz etmektedir. 1912-1913 yıllarında Balkanlar karışmıştır. Balkan Savaşı sonrası Batı Trakya Bulgar işgali altındadır. İstanbul Dar-ül Fünun mezunu olan Abdurrahim Efendi ise Eşref Kuşçubaşı ile daha sonraları da Fuat Balkanlar ve Ruşen Ünaydın'la dostluğu olan, onlarla beraber mücadele eden bir kişiliktir. Ayrıca Abdurrahim Efendi bu dostlarını defalarca evinde ağırlamış, konuk etmiş. Bu nedenle Atatürk'ün de çocukluk arkadaşı aynı zamanda yaveri olan, Atatürk öldüğünde kendisi de intihar eden Salih Bozok'un da sıkça ziyaret ettiği bir konaktır. Ancak Abdurrahim Efendi bu mücadeleler sonrasında Yunanistan tarafından Rion'a idam isteği ile sürgüne gönderilen kişilerin içinde yer alır.

Abdurrahim Efendi Konağı

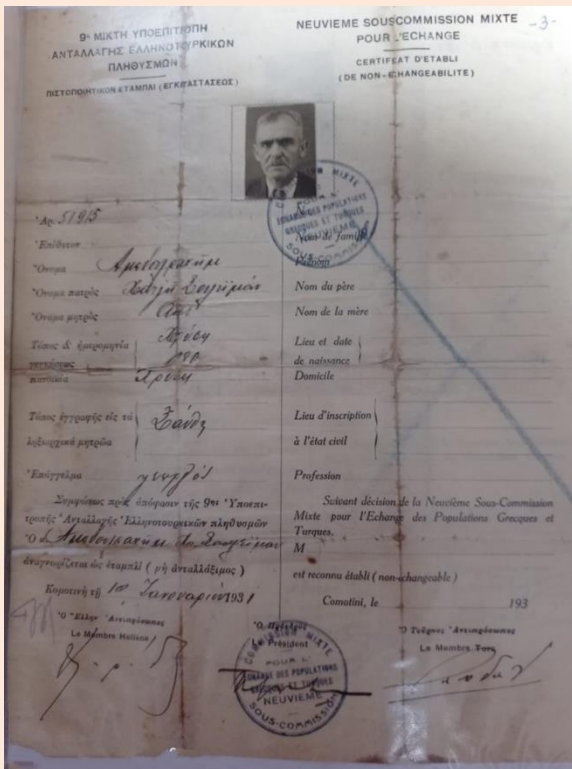
Abdurrahim Efendi Konağındaki ahşap işçilik görülmeye değer bir sanat eseri niteliğindedir. Kireççiler Osmanlı zamanında ve daha sonra Batı Trakya İskeçe, Rodop ve Evros illeri olarak Mübadele dışında bırakılarak Yunanistan'da kaldıktan sonrada eğitime, öğretime, kültür ve sanata çok önem vermiştir. 1930'lu yıllarda Türkiye'ye yüksek öğrenim için Öğretmen Okulları'na öğrenci göndermiştir. Kireççiler çağdaş yenilikçi Atatürkçü bir ruha sahiptir. Öyle ki Türkiye'de Atatürk'ün öncülüğünde 1 Kasım 1928 tarihinde Harf Devrimi kabulünden aylar sonra, Kireççiler Batı

Trakya`da yeni harflere geçerek Harf Devrimini ilk kabul eden ve yeni harfleri okutmaya başlayan ilk köy olmuştur.

Hacı Süleyman Efendi Konağı

Türk Alfabesi

Abdurrahim Efendi`nim etabli belgesi

1959-1960 Öğretim Yılı Hatırası

KÜLTÜR – SANAT

MERHAMET NEDİR

Yıldız CAFER

MERHAMET nedir?

Merhamet o acıyı hissedip o acı için harekete geçebilmektir. Merhamet, insanlara iyiliği taşımanın en soylu biçimlerinden bir tanesidir. Başkalarının sızısını, feryatlarını içimizde hissedip o feryat için harekete geçmektir.

Merhamet; yardımseverdir, herkese yardım eder. Alçak gönüllüdür, tevazu sahibidir. Hayırseverdir, başkalarına yardım etmeyi sever. Fedakârdır, bir şeylerden vazgeçebilir. Hoşgörülüdür. Saygılıdır. Sadaka verir, garibanı kollar, gözetir. Başkalarına destek olur, sabırlıdır, sabretmesini bilir. Empati kurar, güler yüzlüdür, insanlara tebessümle yaklaşır. Bencilikten uzak durur, kibirden uzak durur, nankörlükten, çıkarıcılıktan uzak durur, cimrilikten uzak durur. Vurdumduymaz değildir, asık suratlı değildir, aceleci olmaktan uzak durur, kalp kırmaz hak yemekten uzak durur.

Çocuklarda merhamet duygusu nasıl geliştirilir?

Aile içinde birbirinize şefkatli davranışlarda bulunarak model olun. Sevgi dolu ve sıcak bir aile ortamı içinde büyüyen çocuklar başkalarının duygularına daha duyarlı olurlar. Hayvanları sevdiren. Çevrenize, komşularınıza karşı yardımsever olun. Karşılık beklemeden iyilik yapmanın bir erdem olduğunu anlatın. Çocuğunuz düştüğünde ona bağırmanın, 'çok mu acıdı?' diyerek sarılıp acısını hissettiğinizi ona fark ettirin. Çocuğunuzun size yardımcı olmasına izin verin. Çocuğunuza sofrayı hazırlamayı ve toplamayı, evin tozunu almayı, çöpleri atma gibi evle ilgili düzenli sorumluluklar verin. Davranışlarının başkaları üzerinden etkilerini anlatın.

Arkadaşını üzdüğünde, haksız yere zarar verdiğinde 'Sen onun yerinde olsaydın ne hissederdin?' sorusunu sorun. Haksız davranmasına izin vermeyin. Kurallarınızı açık ve net koyun. Karşılık beklemeden iyilik yapmanın bir erdem olduğunu ona davranışlarınızla ve sözlerinizle ifade edin. Siz de karşılık beklemeden iyilikler yapın.

"Bebeğimi görebilir miyim" dedi yeni anne. Kucağına yumuşak bir bohça verildi ve mutlu anne, bebeğinin minik yüzünü görmek için kundağı açtı ve şaşkınlıktan adeta nutku tutuldu! Anne ve bebeğini seyreden doktor hızla arkasını dondu ve camdan bakmaya başladı. Bebeğin

kulakları yoktu... Muayenelerde, bebeğin duyma yetisinin etkilenmediği, sadece görünüşü bozan bir kulak yoksunluğu olduğu anlaşıldı. Aradan yıllar geçti, çocuk büyüdü ve okula başladı. Bir gün okul dönüşü eve koşarak geldi ve kendisini annesinin kollarına attı. Hıçkırıyor... Bu onun yaşadığı ilk büyük hayal kırıklığıydı; ağlayarak

- "Büyük bir çocuk bana ucube dedi..."

Küçük çocuk bu kadersizliğiyle büyüdü. Arkadaşları tarafından seviliyordu ve oldukça da başarılı bir öğrenciydi. Sınıf başkanı bile olabilirdi; eğer insanların arasına karışmış olsaydı. Annesi, her zaman ona

- "Genç insanların arasına karışmalısın" diyordu, ancak aynı zamanda yüreğinde derin bir acıma ve şefkat hissediyordu.

Delikanlının babası, aile doktoru ile oğlunun sorunu ile ilgili görüştü;

- "Hiçbir şey yapılamaz mı?" diye sordu.

Doktor;

- "Eğer bir çift kulak bulunabilirse, organ nakli yapılabilir" dedi.

Böylece genç bir adam için kulaklarını feda edecek birisi aranmaya başlandı. İki yıl geçti bir gün babası

- "Hastaneye gidiyorsun oğlum, annen ve ben, sana kulaklarını verecek birini bulduk ancak unutma bu bir sır" dedi.

Operasyon çok başarılı geçti ve adeta yeni bir insan yaratıldı. Yeni görünümüyle psikolojisi de düzelen genç, okulda ve sosyal hayatında büyük başarılar elde etti. Daha sonra evlendi ve diplomat oldu. Yıllar geçti, bir gün babasına gidip sordu:

- "Bilmek zorundayım, bana bu kadar iyilik yapan kişi kim? Ben o insan için hiçbir şey yapamadım..."

- "Bir şey yapabileceğini sanmıyorum" dedi babası.

- "Fakat anlaşma kesin, şu anda öğrenemezsin, henüz değil..."

Bu derin sır yıllar boyunca gizlendi. Ancak bir gün açığa çıkma zamanı geldi... Hayatının en karanlık günlerinden birinde, annesinin cenazesi başında babasıyla birlikte bekliyordu. Babası yavaşça annesinin başına elini uzattı; kızıl kahverengi saçlarını eliyle geriye doğru itti; annesinin kulakları yoktu.

- "Annen hiçbir zaman saçını kestirmek zorunda kalmadığı için çok mutlu oldu" diye fısıldadı babası.

- "..ve hiç kimse, annenin daha az güzel olduğunu düşünmedi değil mi?"

Gerçek güzellik fiziksel görünüşe bağlı değildir, ancak kalptedir!

GELENEK VE GÖRENEKLERİMİZ

GÖYNÜKLÜ TÜRBE VE MAHYASI

Seher AHMET

Batı Trakya bugün Yunanistan sınırları içinde olup Yunanistan'ın Kuzey Doğusundaki en uç bölgede yer almaktadır. Türkiye-Yunanistan sınırını oluşturan Meriç (Evros) nehrinden itibaren batıya doğru Evros (Meriç- Dedeağaç) Rodop (Gümölcine) ve İskeçe (Ksanthi) vilayetlerinden oluşan Batı Trakya topraklarının batı sınırını yine bir nehir belirlemektedir. Bu nehir, Karasu (Nestos)'tur. Batı Trakya Evros, Rodop, ve İskeçe illerinden oluşmaktadır. Bu bölgelerde yaşayan, Batı Trakya Türkleri'nin nüfusu 130.000-150.000 civarlarında olduğu tahmin edilmektedir. Göynüklü (İliopetra) köyü, İskeçe İlinin Güney Batısında Karasu nehrinin doğusunda, İnhanlı (Topiros) Belediyesine bağlı, ova bölgesinde ve İskeçe'den 25 km uzaklıktadır.

Her toplumun kendine özgü nesilden nesile aktardığı örf-adet, gelenek ve göreneklere mevcuttur. Batı Trakya bölgesine bakıldığında da birtakım geleneksel uygulamalar devam etmektedir. Türbeler, genellikle ermiş bir kimse için yaptırılan mezar, vefat edeni ziyaret maksadıyla dua etmeye gelenleri yağmurdan, güneşten korumak için kabirlerin üzerine yapılan bina, oda ve ziyaret edilen ermişlerin, evliyaların, şehitlerin, sultanların mezarları anlamına gelmektedir.

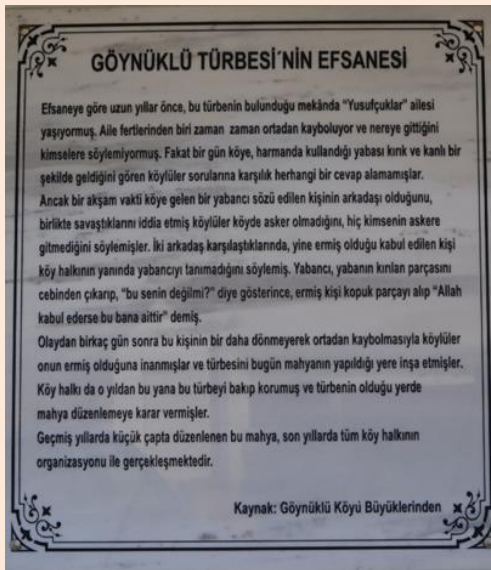
Batı Trakya Türk kültüründe geçmişten günümüze varlığını sürdürmekte olan yadır,

tekke, türbe, halkın inancı ilgi ve ziyareti açısından oldukça önemli ve ön plana çıkan kutsal yerlerdir. Türbe ziyaretleri, ermişliğine inanılan kişilerin mezarına gidilerek onların aracılığıyla Allah'tan dertlerine deva dileme temel düşüncesi etrafında gerçekleştirilen bir gelenektir. Türbelerin yılda bir kez ve belli bir tarihte büyük bir kalabalık tarafından ziyaret edilmesi bireysel veya ortaklaşa kesilen adak kurbanları ve yapılan büyük "hayır yemeği" ile edinilen dualar ve kılınan namazlar, ziyaretin esasını teşkil etmektedir.

Göynüklü Türbesi

Efsaneye göre uzun yıllar önce, bu türbenin bulunduğu mekânda ‘‘Yusufçuklar’’ ailesi yaşıyormuş. Aile fertlerinden biri zaman zaman ortadan kayboluyor ve nereye gittiğini kimselere söylemiyormuş. Fakat bir gün köye, harmanda kullandığı yabası kırık ve kanlı bir şekilde geldiğini gören köylüler sorularına karşılık herhangi bir cevap alamamışlar. Ancak bir akşam vakti köye gelen bir yabancı sözü edilen kişinin arkadaşı olduğunu birlikte savaştıklarını iddia etmiş köylüler köyde asker olmadığını, hiç kimsenin askere gitmediğini söylemişler. İki arkadaş karşılaştıklarında, yine ermiş olduğu kabul edilen kişi köy halkının yanında yabancıyı tanımadığını söylemiş. Yabancı, yabanın kırılan parçasını cebinden çıkarıp ‘‘bu senin değil mi?’’ diye gösterince, ermiş kişi kopuk parçayı alıp ‘‘Allah kabul ederse bu bana aittir’’ demiş. Olaydan birkaç gün sonra bu kişinin bir daha dönmeyerek ortadan kaybolmasıyla köylüler onun ermiş olduğuna inanmışlar ve türbesini bugün mahyanın yapıldığı yere inşa etmişler.

Göynüklü Türbesi Efsanesi

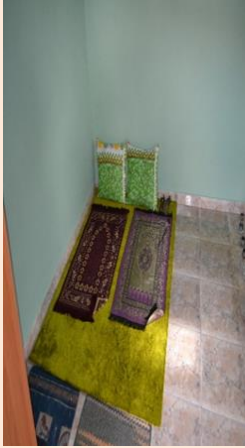
Türbenin bulunduğu yerin yanında ikamet eden ve türbenin bakımını yapan Türbedarlar Hörü ve Nuray Hanımın evlerine konuk olarak yaptığımız söyleşide kendileri şöyle aktarmıştır;

‘‘Büyüklerimizin anlattıklarına göre bu ermiş kişi bizim evin olduğu yerde yaşıyormuş harman zamanında köyden kayboluyor, savaşmaya gidiyormuş. Bir gün savaşta ona ait olan asasının bir parçasını orada düşürmüş onunla orada savaşan arkadaşı o asayı almış ve bizim buralara gelmiş her ne kadar o kişiyi köylülere tarif etse de köylüler köyümüzde savaşa giden bir askerimiz yok, ama senin anlattığına uygun olan kişi budur demiş her ne kadar ermiş kişi savaşta birlikte olduklarını kabul etmese de asayı alarak Allah kabul ederse benimdir demiş. Bu kişi geç vakte kalmadan köyde kaybolmuş, 3 gün içinde de ölmüş. Ölmeden önce kendi mezarını da bizim evin buraya yapılmasını istemiş o günden beri türbenin olduğu yerde mahya yapılıyor. Eskiden çeşitli dileklerinin kabul olması için kurban veya erzak adayan kişiler bize adaklarını getirir, biz de mahyayı okul çocukları ve konu komşuyla gerçekleştirirdik. Şimdi ise köy gençliği ve köy halkı ile daha kapsamlı bir mahya gerçekleştirmektediriz.

Türbenin içinde iki adet seccade, tesbih, su ibrikleri, havlu ve bu kişiye ait lastik ayakkabılar bulunmakta ve korunmaktadır.

Mahyanın arifesinde yani hazırlık gecesinde mezarlık tarafından yükselen kırmızı ile yeşil renklerinde türbenin

içine inen ve kaybolan ışıklar gördüm, o sabah türbeyi misafirlere hazır etmeye içeriye girdiğimde havluların nemli ve su ibriklerinin içindeki sularda eksilme olduğunu fark ettim. Bir gün türbenin etrafında el arabası ile hayvanlarımıza yem taşıırken çok hızlı ve yüksek bir enerji ile yanımdan jet hızıyla bir ışık geçtiğini hem hissettim hem de gördüm türbenin yanına varana kadar o ışık kayboldu’.

Mahya Heyetinin Eski Başkanı Savaş Bey ile yaptığımız söyleşide gerçekleştirilen mahya hakkında bilgi vermiştir;

‘‘Göynüklü köyünde, gelenekselleşmiş ve eskiden küçük çapta gerçekleştirilen mahya köyümüzde meydana gelen elim kazalar neticesinde köy halkının, gençlerin

yardımları ve mahya heyetinin organizasyonu ile, her sene artan yoğun katılımı gerçekleştirilmektedir. Mahyamız, her yıl Ekim ayının birinci veya ikinci haftasında Pazar gününe denk gelecek şekilde gerçekleştirilmekte, camide okunan Mevlid-i Şerif ve dualarla başlamaktadır. Öncelikle mahya heyetini oluşturmak için köy gençleri olarak camide toplanarak toplantı yapmaktayız. Mahya heyeti dört senede bir belirlenmekte ve değişmekte, heyet başkan ile birlikte en fazla üç kişiden oluşmaktadır. Belirlenen başkan ve yardımcıları her yıl mahyanın tarihi ilan edildikten sonra hazırlıklara başlanmaktadır. Heyette olan herkesin ve köy gençliğinin de görevi bulunmaktadır. Örneğin, davetiyelerin dağıtılması, kazanların kiralanması, hayvanların kamyonlara yüklenmesine kadar herkesi ve herşeyi kapsamaktadır. Tarih ilanından sonra mahyaya bağış yapacak olan kişiler bizimle iletişime geçer ve bizler de o kişinin ismini, köyünün ismini, bağışını ve hesapları not ederiz daha sonra mahya bitince bunları köy halkı ile paylaşır, camiinin penceresine asarız. Genellikle mahyaya büyükbaş-küçükbaş hayvan, pirinç, yağ, tuz gibi malzemeler bağışlanmaktadır. Her sene civar köylerden türbeye 7 tane büyükbaş hayvan bağışlanırken 1 tane de köy halkından bağışlanır. Küçükbaşlarda ise 45-50 aralığında hayvan bağışı yapılmaktadır. Bunun haricinde kurbanlıklar mahyadan birkaç gün önce İskeçe'nin mezbahasında helal kesim unsurlarına uygun olarak hocamız ile birlikte her kurban için dua okunarak kesim gerçekleştirilmektedir. Mezbahadan gelen etler buzdolaplarında birkaç gün dinlendirilerek köy halkı ile imece usulü toplanarak kuşbaşı şeklinde doğranarak etler kazanlarda pişirilmektedir. Mahya günü sabahın erken

saatlerinde köy halkı ve aşçılar alana toplanarak tahmini 120-140 kazan pilav kaynatırlar. Misafirlere ikram edilmek üzere metal tabaklara konmuş etli pilav, ayran, kaşık bir tepsinin içine dizilerek dağıtılmak üzere hazırlanır. Köy gençlerinden kadınlar kadınların oturduğu masalarla ilgilenirken erkekler erkeklerin oturduğu masalarla ilgilenerek hizmete ve ikrama başlarlar.

Sonuç olarak, gelenek ve görenekleri yaşatmak Batı Trakya Türk toplumunun birlik ve beraberliğini oluşturur. Bu gelenek ve görenekler bizlere nasıl güçlü kalınacağı ve dağılmadan bir bütün olunacağını her zaman hatırlatan yapılardır. Kendine özgü yapısıyla topluluk içinde varlığının devam ettirilmesi nesilden nesile aktarılması dileğiyle...

Senelerden beri geleneksel hale gelen Göynüklü Mahyası malumunuz ilk defa pandemi sebebiyle gerçekleştirilemedi fakat ilerleyen günlerde gelenek ve göreneğimizin devam etmesi için sadece köy halkına etli pilav dağıtma niyetindeyiz''.

GÜNCEL KONULAR

8 MART KADINLAR GÜNÜ VE DÜNYADA KADININ YERİ

Gülsüm HÜSEYİN

Dünya Kadınlar Günü, Birleşmiş Milletler tarafından bu şekilde tanımlanmış olarak her yıl 8 Mart'ta kutlanan uluslararası bir gündür. İnsan hakları temelinde kadınların siyasi ve sosyal bilincinin geliştirilmesine, ekonomik, siyasi ve sosyal başarılarının kutlanmasına ayrılmaktadır. Dünya Kadınlar Günü, kadın hakları hareketinde bir odak noktasıdır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 16 Aralık 1977 tarihinde 8 Mart'ın "Dünya Kadınlar Günü" olarak anılmasını kabul etti.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması küresel bir önceliktir. Kadınlar ve kız çocukları dünya nüfusunun yarısını teşkil etmektedir. Ancak eşitsizlik dünyanın dört bir yanında insanlığın gelişmesi ve kalkınmasının önünde bir engeldir.2014 itibarıyla 143 ülke kadın erkek eşitliğine anayasasında yer vermiştir. Bununla beraber bazı ülkeler kadın erkek eşitliğini anayasalarına almış bile değil.

Günümüzde Dünya Kadınlar Günü bazı ülkelerde resmi tatildir, bazı ülkelerde ise büyük ölçüde görmezden gelinir. Bazı ülkelerde protesto günüdür, bazılarında ise kadınlığı kutlayan bir gündür. Peki, kadınlar hakları için hala mücadele ederken günümüz dünyasındaki yeri ne durumda dersiniz?

Dünya Kadınları ile ilgili 2019 yılında yapılan bazı istatistik sonuçlarına göre;

-Küresel iş gücüne katılım oranı kadınlar için yüzde 63,erkekler için yüzde 93

-Dünya kadınlarının yüzde 30'u partnerleri tarafından şiddet görüyor.

-Dünya çapında yüzde 41 oranında kadın doğum yardımı alıyor.

-Toplumsal eşitliğin en üst düzeyde olduğu ilk 5 ülke; İzlanda, Norveç, Finlandiya, İsviçre ve Nikaragua.

-Toplumsal eşitliğin en düşük olduğu ilk 5 ülke ise; Yemen Pakistan Irak Suriye ve Çad olarak belirlenmiş.

-Günümüzde 700 milyon kadın çocuk yaşta evlendiriliyor.

-Okuma-yazma bilmeyen ve eğitim hakkında mahrum 1 milyardan fazla yetişkinin 2/3'ü kadın.

-Dünya'daki arazilerin sadece %1'i kadınlara ait.

Kadın erkek eşitsizliği üzerine yapılmış çalışmalar sonucunda elde edilen bu veriler ne yazık ki eşitsizlik boyutunun %1'i bile değil.

Kadın olmak her çağda zordu. Yine de kadınlar pek çok alanda başarılarını kanıtlayıp isimlerini tarihe yazdırmayı başarmışlardır.

Kadın erkek eşitliğinin tam olarak her alanda sağlandığı, kadına yönelik şiddetin ve cinsel istismarın tamamen bittiği, bir gün değil her gün kadınların değerinin anlaşıldığı, hepsinden ötesi kadınların kendi güçlerinin; inandıkları, istedikleri zaman neler yapabileceklerini farkına vardığı bir dünya diliyorum.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ
ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ Δ. ΘΡΑΚΗΣ

1982

ΒΑΤΙ ΤΡΑΚΥΑ ΑΖΙΝΛΙĞİ
YÜKSEK TAHSİLLİLER
DERNEĞİ